

CBAC Lefel 2 Dyfarniad mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol

Cymeradwywyd gan Cymwysterau Cymru

Canllawiau Addysgu: Uned 2

Addysgu o 2025

Dyfarnu o 2027

Nid yw'r cymhwyster hwn a reoleiddir gan
Cymwysterau Cymru ar gael i ganolfannau Lloegr.

Yn arbennig i
Gymru.
Yn barod i'r byd.

Cynnwys

Cyflwyniad	1
Nodau'r Canllawiau Addysgu	1
Ffyrdd ychwanegol y gall CBAC gynnig cefnogaeth:	1
Strwythur y Cymhwyster	2
Asesu.....	3
Crynodeb o'r Asesu.....	3
Trosolwg o Uned 2.....	4
Trefniadau asesu:	5
Amcanion asesu a phwysoli Uned 2.....	6
Uned 2 Canllawiau i Athrawon	7
2.1.....	7
Profiadau Dysgu	16
Cyfleoedd i ymgorffori elfennau o'r Cwricwlwm i Gymru	24

Cyflwyniad

Mae CBAC Lefel 2 Dyfarniad mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol wedi'i gymeradwyo gan Cymwysterau Cymru ac mae ar gael i bob canolfan yng Nghymru. Bydd yn cael ei ddyfarnu am y tro cyntaf yn Haf 2027, gan ddefnyddio graddfa Llwyddiant, Teilyngdod neu Ragoriaeth.

Nodau'r Canllawiau Addysgu

Prif nod y Canllawiau Addysgu yw cefnogi athrawon wrth iddynt gyflwyno manyleb newydd CBAC Lefel 2 mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol a chynnig arweiniad ar ofynion y cymhwyster a'r broses asesu. **Ni fwriedir i'r Canllawiau Addysgu fod yn ddogfen gynhwysfawr i gyfeirio ati** ond yn hytrach i gynnig cefnogaeth i athrawon proffesiynol wrth ddatblygu cyrsiau ysgogol a chyffrous sydd wedi'u teilwra i anghenion a sgiliau'r dysgwyr. Mae'r canllawiau'n cynnig gweithgareddau posibl yn yr ystafell ddosbarth a chysylltau i adnoddau digidol defnyddiol (gan gynnwys ein deunyddiau digidol ein hunain, sydd ar gael yn rhad ac am ddim, a rhai o ffynonellau allanol) i roi syniadau ar gyfer gwersi diddorol ac atyniadol.

Ffyrdd ychwanegol y gall CBAC gynnig cefnogaeth:

- deunyddiau asesu enghreifftiol a chynlluniau marcio
- digwyddiadau dysgu proffesiynol
- adroddiadau arholwyr ar bob uned
- y gallu i gysylltu'n uniongyrchol â'r swyddog pwnc
- adnoddau ar-lein rhad ac am ddim
- Dadansoddi Canlyniadau Arholiadau
- Adolygiad Arholiadau Ar-lein.

Strwythur y Cymhwyster

Mae CBAC Lefel 2 Dyfarniad mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol yn cynnwys 2 o unedau. Cymhwyster unedol yw hwn ac nid yw'n cynnwys haenau. Nid oes hierarchaeth o ran trefn addysgu'r unedau.

	Teitl yr uned	Math o Asesiad	Pwysoli
Uned 1	Siarad a Gwranddo – Cyfathrebu a Rhyngweithio	Arholiad drwy fideo-gynadledda	50%
Uned 2	Darllen ac Ysgrifennu – Cymraeg a Fi	Asesiad di-arholiad	50%

Asesu

Crynodeb o'r Asesu

Uned 2: Darllen ac Ysgrifennu – Cymraeg a Fi Asesiad di-arholiad 50% o'r cymhwyster

40 marc

Bydd cyfle asesu ar gyfer yr uned hon ym mis Mehefin.

Bydd y gwaith ymchwil unigol hwn yn asesu dysgwyr ar bwnc o ddiddordeb personol sy'n gysylltiedig â'r teitl **Cymraeg a fi**.

- **Tasg 1-** Ymateb beirniadol i ymchwil a dadansoddi
- **Tasg 2-** Ymateb creadigol a dychmygus

Bydd yr asesiad yn cynnwys **dwyt** dasg lefel isel o reolaeth a rhaid bod nifer y geiriau rhwng **800 a 1000** ar gyfer y cyfanwaith.

Caniateir defnyddio geiriaduron, cyfeirlyfrau, testunau llenyddol a gweledol ac unrhyw gyfryngau perthnasol eraill.

Bydd yr uned hon yn cael ei marcio gan y Ganolfan, a'i chymedroli gan CBAC.

Bydd yr uned yn cael ei graddio gyda gradd Llwyddo, Teilyngdod neu Ragoriaeth.

Trosolwg o Uned 2

Darllen ac Ysgrifennu – Cymraeg a Fi

Asesiad di-arholiad

50% o'r cymhwyster

Wedi'i gosod gan CBAC, ei marcio gan y ganolfan a'i chymedroli gan CBAC

40 o farciau

20-30 o oriau dysgu dan arweiniad.

Pwrpas yr uned hon yw:

- galluogi dysgwyr i ddatblygu eu sgiliau ysgrifennu a darllen yn annibynnol yn y Gymraeg defnyddio amrywiaeth o batrymau iaith ac amserau gwahanol y ferf
- deall ac ymateb i fathau gwahanol o iaith ysgrifenedig ar wahanol ffurfiau, a ysgrifennwyd at amrywiaeth o ddibenion a chynulleidfaoedd
- dangos eu bod wedi deall y brif neges, y prif bwyntiau, manylion penodol a gwahanol safbwyntiau mewn amrywiaeth o destunau ysgrifenedig hir a byr, syml a chymhleth, sydd yn defnyddio gwahanol amserau'r ferf.
- meddwl yn greadigol a bod yn ddychmygus wrth gymhwyso eu sgiliau
- cefnogi datblygiad diwylliannol
- ystyried natur amrywiol dinasyddiaeth Cymru a'i diwylliannau, gan gynnwys safbwyntiau, hunaniaeth, diwylliant a chyfraniadau cymunedau Du, Asiaidd ac ethnig leiafrifol.

Bydd yr uned hon yn canolbwyntio ar:

- ddadansoddi
- cymhwyso gwybodaeth a dealltwriaeth
- sgiliau creadigol.

Disgwylir i'r tair thema eang isod fod yn sail i ddysgu'r iaith:

- Cynefin
- Hunaniaeth
- Diwylliant

Bydd dwy dasg ar gyfer yr uned hon yn seiliedig ar y teitl “**Cymraeg a Fi**”. Bydd gan un dasg ffocws **greadigol** tra bydd gan y dasg arall ffocws ar **ymchwilio a dadansoddi**. Ar gyfer y dasg ymchwilio a dadansoddi, bydd gofyn i ddysgwyr gynnal gwaith ymchwil unigol. Bydd y gwaith ymchwil unigol hwn yn asesu dysgwyr ar bwnc o ddiddordeb personol sy'n gysylltiedig â'r teitl ‘**Cymraeg a Fi**’.

Trefniadau asesu:

Bydd yr uned hon yn cael ei hasesu trwy asesiad di-arholiad yn gysylltiedig â'r teitl '**Cymraeg a fi**'. Rhaid creu ac arbed y gwaith yn ddigidol. Bydd yr uned hon yn cael ei hasesu ym mis Mehefin.

- Bydd yr asesiad yn cael ei osod gan CBAC, ei farcio gan y ganolfan a'i gymedroli gan CBAC. Bydd y tasgau yn statig ar gyfer Uned 2.
- Bydd yr asesiad yn cynnwys **dwyt** dasg lefel isel o reolaeth a rhaid bod nifer y geiriau rhwng **800 a 1000** ar gyfer y cyfanwaith.
- Bydd gan un dasg ffocws **greadigol** tra bydd gan y dasg arall ffocws **ymchwilio a dadansoddi** sy'n gysylltiedig â'r teitl **Cymraeg a fi**. Mae'r ddau ddarn yn canolbwyntio ar gyflwyno testunau sydd o ddiddordeb i'r ymgeisydd.
- Dylai dysgwyr ysgrifennu'n estynedig a dealladwy i gyfleu ffeithiau, syniadau a barn at wahanol ddibenion:

Tasg 1 - Ymateb beirniadol i ymchwil a dadansoddi

Tasg 2 - Ymateb creadigol a dychmygus

- Rhaid cynnwys dau o'r ffurfiau ysgrifennu canlynol:
 - adolygiad
 - araith
 - blog
 - podlediad
 - dyddiadur
 - erthygl
 - portread
 - sgript
 - Stôri
- Caniateir defnyddio geiriaduron, cyfeirlyfrau, testunau llenyddol a gweledol ac unrhyw gyfryngau perthnasol eraill.
- Rhaid i ymgeiswyr gadw rhestr or holl ffynonellau a ddefnyddiwyd ar gyfer Tasg 1.
- Bydd y ddwy dasg yn cael eu marcio allan o 20 marc yr un (10 marc am y **deall ac ymateb AA1** a 10 marc am y **mynegiant a chyfathrebu AA2**)
- Bydd yr uned yn cael ei graddio gyda gradd Llwyddo, Teilyngdod neu Ragoriaeth.

Mae Uned 2 yn darparu'r canlynol ar gyfer dysgwyr:

2.1	Darllen ac ysgrifennu annibynnol
2.2	Defnyddio iaith a gramadeg
2.3	Deall prif negeseuon a phwyntiau, manylion penodol a safbwyntiau mewn amrywiaeth o destunau o wahanol ffurfiau.

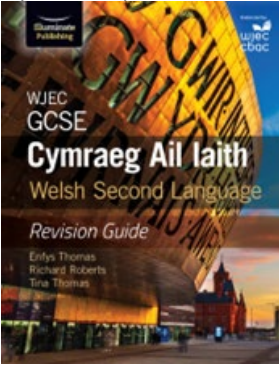
Amcanion asesu a phwysoli Uned 2

AA1	<p>Deall ac Ymateb</p> <ul style="list-style-type: none"> • deall ac ymateb i amrywiaeth o destunau ysgrifenedig, gan ddewis a gwerthuso pwyntiau perthnasol i egluro a chefnogi dehongliadau a datblygu syniadau • egluro cysylltiadau o fewn testunau ysgrifenedig a chyfathrebu llafar, gan ddefnyddio terminoleg briodol a chefnogi barn gyda manylion priodol • cyfathrebu meddyliau, teimladau a barn mewn amrywiaeth o gyd-destunau, gan strwythuro dadleuon a herio'r hyn mae eraill yn ei ddweud yn hyderus ac yn sensitif • deall testunau ysgrifenedig a chyfathrebu llafar, gan gydnabod amrywiaeth o safbwyntiau yn feirniadol er mwyn dod i gasgliadau ystyriol • defnyddio sgiliau cyfieithu i wella cyfathrebu • gwrandao'n astud; ymateb yn synhwyrol / yn ddeallus trwy godi cwestiynau a datblygu safbwyntiau perthnasol a syniadau'n gytbwys. 	25%
AA2	<p>Mynegi a Chyfathrebu</p> <ul style="list-style-type: none"> • cyfathrebu'n glir gan ddefnyddio ffurfiau, geirfa a thechnegau'n gywir ac yn hyderus mewn cyd-destunau gwahanol, gan ennyn diddordeb y gwrandäwr • rhyngweithio, crynhoi a dod i gasgliadau cytbwys • mynegi eu hunain yn glir gan ddefnyddio ffurfiau, geirfa a thechnegau'n gywir ac yn hyderus mewn cyd-destunau gwahanol, gan ennyn diddordeb y darlennydd/gwrandäwr • addasu cyfathrebu trwy ddewis cywair, geirfa a thechnegau sy'n briodol i wahanol gyd-destunau a chynulleidfaoedd • trefnu cyfathrebu gan ddefnyddio amrywiaeth o nodweddion ieithyddol a strwythurol • defnyddio amrywiaeth o strwythurau brawddegau ar gyfer eglurder, pwrpas ac effaith, gyda gramadeg cywir ac, mewn cyfathrebu ysgrifenedig, atalnodi a sillafu cywir • ysgrifennu'n gywir ac eglur gan arddangos ystod o adnoddau iaith. 	25%

Uned 2 Canllawiau i Athrawon

2.1		
	Ymhelaethiad o'r Cynnwys	Canllawiau i Athrawon
<p>2.1.1 Darllen ac ysgrifennu annibynnol</p>	<p>Dylai dysgwyr allu dod o hyd i wybodaeth yn annibynnol er mwyn cwblhau'r tasgau ysgrifenedig</p> <p>Dylai dysgwyr ddeall y brif neges, manylion penodol a gwahanol safbwyntiau o ffynonellau amrywiol</p> <p>Dylai dysgwyr allu cyfathrebu ystyr mewn amrywiaeth o gyd-destunau trwy ddefnyddio dwy o'r ffurfiau ysgrifennu hyn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adolygiad • araith • blog • dyddiadur • erthygl • podlediad • portread • sgript • stori. <p>Dylai dysgwyr allu defnyddio amrywiaeth o strategaethau i grynhoi, cyfuno, cymharu a dadansoddi gwybodaeth er mwyn dangos dealltwriaeth ehangach o destunau.</p> <p>Dylai dysgwyr allu ysgrifennu'n estynedig a dealladwy i gyfleu ffeithiau, syniadau a barn at wahanol ddibenion— gan gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymateb beirniadol i ymchwil a dadansoddi • ymateb creadigol a dychmygus. 	<p>Dod o hyd i wybodaeth yn annibynnol er mwyn cwblhau'r tasgau ysgrifenedig a ddeall y brif neges, manylion penodol a gwahanol safbwyntiau o ffynonellau amrywiol</p> <p>Mae dod o hyd i wybodaeth ac yna deall neges, manylion penodol a gwahanol safbwyntiau'r ffynonellau yn gofyn am sgiliau darllen estynedig.</p> <p>e.e.:</p> <p>Dylai'r dysgwyr gael y cyfle i drafod ystod o strategaethau deall iaith gan gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gwybodaeth flaenorol • geiriau Cymraeg sy'n debyg i'r Saesneg e.e.. technoleg, trën, gwybodaeth gyffredinol e.e. hanes. daearyddiaeth, rhifau • cyd-destun (e.e.. teitl/pwnc) • gwybodaeth am ieithoedd eraill e.e.. pont, eglise (Ffrangeg) • edrych ar ran o air e.e.. morwr, dyddiadur, lluniau • gwneud defnydd o unrhyw luniau sy'n bresennol • teitlau ac is-deitlau • defnyddio geiriaduron • (yn dilyn cyfarwyddyd ac ymarfer cyson o'r defnydd cywir ohonynt). <p>Hefyd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cipddarllen (<i>sgimio</i>) sef darllen y darn i gyd er mwyn adnabod y prif syniadau'n gyflym mewn testun. • *Mae'n syniad darllen brawddegau cyntaf ac olaf paragraffau. • Llithrddarllen (<i>sganio</i>) sef chwilio am fanylion, weithiau er mwyn ateb cwestiwn h.y. gwybod yr union wybodaeth sydd ei hangen.

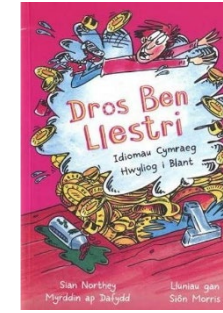
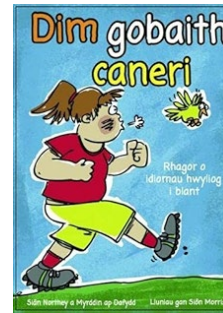
		<p>Byddai'n syniad trafod y canlynol gyda'r dysgwyr i'w helpu i ddeall sut i ddod o hyd i'r wybodaeth angenrheidiol mewn darn darllen, ac yn y blaen:</p> <p>Ateb cwestiynau ... beth dylid chwilio amdano?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pwy? Am beth mae'r dysgwyr yn chwilio? priflythrennau, enwau pobl. • Pwy ddywedodd? Am beth mae'r dysgwyr yn chwilio? Dyfynodau. • Pam? Am beth mae'r dysgwyr yn chwilio? <i>achos, oherwydd, er mwyn.</i> <p>Gellir mynd ati i drafod:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ble? • Pryd? • Sut? • Faint/Sawl? ac yn y blaen <p>yn yr un modd.</p> <p>(ii) Cyfathrebu ystyr mewn amrywiaeth o gyd-destunau trwy ddewis o'r ffurfiau ysgrifennu a restrir yn y golofn chwith (uchod).</p> <p>Mae'n bwysig bod dysgwyr yn cael digon o gyfleoedd i:</p> <ul style="list-style-type: none"> • trafod nodweddion y genre (ffurf) dan sylw • cydweithio i greu meini prawf llwyddiant yn seiliedig ar y trafod er mwyn adnabod iaith y genre a'r technegau ysgrifennu • darllen enghreifftiau o'r genre yn erbyn y meini prawf • adnabod y defnydd o'r iaith a'r technegau yn yr enghreifftiau • ymarfer ysgrifennu.
--	--	--

		<p>Mae canllawiau defnyddiol i'w cael yn y llyfr <i>Cymraeg Ail Iaith Revision Guide</i> ILLUMINATE Publishing ISBN: 9781911208471 neu Amazon (tud.174).</p> <div data-bbox="1500 323 2058 558" style="border: 1px solid black; padding: 10px;"> <p>Er mai llyfr a gyhoeddwyd i gyd fynd â manyleb y TGAU cyfredol yw hwn mae ynddo llawer iawn o ganllawiau a thasgau sydd yn addas ar gyfer paratoi at TGAU Cymraeg Craidd a'r Cymraeg Craidd Ychwanegol.</p> </div> <p>Ysgrifennu'n estynedig a dealladwy i gyfleu ffeithiau, syniadau a barn at wahanol ddibenion – gan gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> ymateb beirniadol i ymchwil a dadansoddi ymateb creadigol a dychmygus. <p>(Gweler 2.1.2 isod)</p>
<p>2.1.2 Defnyddio iaith a gramadeg</p>	<p>Dylai dysgwyr allu defnyddio iaith yn effeithiol i gyfleu eu syniadau a'u safbwyntiau eu hunain. Bydd disgwyl iddynt ddangos datblygiad o'r hyn a gyflawnwyd yn y TGAU Cymraeg Craidd drwy ddatblygu ymhellach eu dealltwriaeth a'r defnydd o'r elfennau iaith a restrir yn Atodiad A.</p> <p>Dylai dysgwyr allu defnyddio iaith a gramadeg sy'n cynnwys amrywiaeth helaeth o batrymau iaith a'r defnydd o amseroedd gwahanol y ferf gan adeiladu ar y sgiliau, y wybodaeth a'r ddealltwriaeth a ddatblygwyd yn y cymhwyster Cymraeg Craidd.</p>	<p>Ysgrifennu'n estynedig a dealladwy a defnyddio iaith yn effeithiol i gyfleu eu syniadau a'u safbwyntiau eu hunain.</p> <p>Nid yw ysgrifennu'n estynedig yn golygu bod rhaid defnyddio iaith gymhleth. Y nod yw:</p> <ul style="list-style-type: none"> gwneud defnydd o iaith sydd yn briodol ar gyfer y dasg/y pwnc a'r gynulleidfa ysgrifennu'n eu geiriau eu hunain ac heb gyfieithu o'r Saesneg (hynny yw meddwl yn Gymraeg).

		<p>Dylai dysgwyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • defnyddio iaith sydd yn ddiduedd ac yn wrthrychol lle mae hyn yn briodol. (e.e. <i>Mae sawl agwedd wahanol ar y pwnc hwn</i>) • defnyddio termau technegol, iaith a mynegiant sydd yn gyson ac yn gywir • dewis a dethol iaith sydd yn disgrifio, esbonio neu'n perswadio yn llwyddiannus • sicrhau bod y gwaith wedi'i drefnu'n rhesymegol drwy ddefnyddio adrannau, is-deitlau a pharagraffau'n briodol • ysgrifennu'n ramadegol gywir gan roi sylw i amser a pherson y ferf • sicrhau bod geirfa pwnc benodol wedi'i sillafu'n gywir • gwneud y defnydd cywir o atalnodi er mwyn: <ul style="list-style-type: none"> • gwneud yr ystyr yn glir • creu effaith. • drafftio a mireinio gwaith yn annibynnol. <p>Defnyddio iaith a gramadeg sy'n cynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • amrywiaeth helaeth o batrymau iaith a defnydd o amseroedd gwahanol y ferf • adeiladu ar y sgiliau, y wybodaeth a'r dealltwriaeth a ddatblygwyd yn y cymhwyster TGAU Cymraeg Craidd. <p>Gan mai gwaith ymchwil unigol yw hwn sydd yn asesu dysgwyr ar bwnc o ddiddordeb personol sy'n gysylltiedig â Cymraeg a fi yn naturiol ddigon bydd anghenion ieithyddol dysgwyr yn amrywio o bryd i'w gilydd yn ôl eu dewis o bwnc.</p> <p>Mae ATODIAD A: Elfennau iaith i'w weld yn y fanyleb ar gyfer yr uned hon. Efallai bydd angen ychwanegu at y canlynol yn ôl y gofyn:</p> <p>Amseroedd gwahanol y ferf: Bydd angen cyflwyno'r ffurf Amherpersonol y ferf wrth drafod pobl, adeiladau ac yn y blaen:</p> <p>e.e.:</p>
--	--	---

		<ul style="list-style-type: none">• Cafodd ... ei eni / ei geni• Cafodd ... ei fagu / ei magu• Bu farw ... yn ... (lleoliad, blwyddyn, ac yn y blaen)• Cafodd ei adeiladu yn ... / gan ...• Cafodd ei greu gan ...• Cafodd ei ysgrifennu gan ...• Cafodd ei sefydlu gan ... <p>Ansoddeiriau: Cymharu ansoddeiriau er mwyn cymharu a chyferbynnu pobl, lleoedd, sefyllfaoedd etc: e.e.: y modd cysefin, cyfartal, cymharol ac eithaf: diddorol mor ddiddorol â ... mwy diddorol na ... y mwyaf diddorol</p> <p>Ansoddeiriau afreolaidd e.e.:</p> <table><tr><td>da</td><td>cystal</td><td>gwell</td><td>gorau</td></tr><tr><td>drwg</td><td>cynddrwg</td><td>gwaeth</td><td>gwaethaf</td></tr><tr><td>mawr</td><td>cymaint</td><td>mwy</td><td>mwyaf</td></tr><tr><td>bach</td><td>cynlleied</td><td>llai</td><td>lleiaf</td></tr></table> <p>Cyffelybiaethau</p> <ul style="list-style-type: none">• mor ... â / â'r ... <i>e.e.. mor wyn â'r eira</i>• yn fwy ... na / na'r ... <i>e.e. yn fwy cyfoethog na Rockefeller</i>• y mwyaf ... <p>*Mae angen brawddeg bwyslais ar gyfer y modd eithaf. e.e.: Terry Matthews ydy'r mwyaf cyfoethog.</p>	da	cystal	gwell	gorau	drwg	cynddrwg	gwaeth	gwaethaf	mawr	cymaint	mwy	mwyaf	bach	cynlleied	llai	lleiaf
da	cystal	gwell	gorau															
drwg	cynddrwg	gwaeth	gwaethaf															
mawr	cymaint	mwy	mwyaf															
bach	cynlleied	llai	lleiaf															

Idiomau

Mae'r tri llyfr uchod (2 lyfr **Idiomau** ac 1 llyfr **Diarhebion**) ar gael gan y cyhoeddwr gwasg **Carreg Gwalch** (www.carreg-gwalch.cymru).

Gan fod **idiomau** a **diarhebion** yn categori mor faith mae modd i'r dysgwyr ddewis a defnyddio'r idiomau / diarhebion mwyaf addas ar gyfer eu gwaith.

Mae nifer o'r idiomau'n ddefnyddiol ar gyfer trafod mewn pâr / grŵp:

**siarad trwy'i het
taro'r hoelen ar ei phen
pwysu a mesur
cadw'r ddysgl yn wastad**

**dros ben llestri
hollti blew
gwneud môr a mynydd
cael pig i mewn**

Mae'r idiomau isod yn wych ar gyfer iaith pob dydd yn y dosbarth ac yn y blaen:

**cael pig i mewn
tynnu'n groes
rhaffu celwyddau**

**gwylltio'n gacwn
moeli clustiau
gwell hwyr na hwyrach**

*Mae gweithlenni **IAW** (cylchgrawn yr Urdd i ddysgwyr Cymraeg Ail iaith) **mis Medi / Hydref 2016** yn cynnwys gweithgareddau ar y defnydd o idiomau ac yn seiliedig ar **Dim Gobaith Caneri a Dros Ben Llestri** (uchod).

		<p>*Nid oes modd gorbwysleisio pwysigrwydd ymarfer cyson o'r holl elfennau iaith yn ATODIAD A. Yn aml nid yw'n ymarferol, oherwydd cyfyngiadau hyd y gwersi, i glustnodi gwersi ar gyfer cyflwyno iaith yn unig.</p> <p>Mae modd datrys y broblem trwy (i) sicrhau defnydd cyson o'r Gymraeg ymhob gwers a (ii) tynnu sylw at elfennau iaith sy'n deillio o waith darllen a'r ddau awgrym yn eu tro yn gosod yr iaith yn ei chyd-destun.</p>
<p>2.1.3 Deall prif negeseuon a phwyntiau, manylion penodol a safbwyntiau mewn amrywiaeth o destunau o wahanol ffurfiau</p>	<p>Dylai dysgwyr allu gwneud penderfyniadau trwy ymchwilio, gwerthuso a beirniadu safbwyntiau yn yr hyn maent yn ei glywed, ei ddarllen a'i weld ar gyfer y dasg ymchwil a dadansoddi.</p>	<p>I sicrhau llwyddiant yn y dasg sy'n gofyn am ymchwilio gan dadansoddi'r ymchwil honno mae'n bwysig bod dysgwyr yn ymwybodol o hanfodion gwaith ymchwil llwyddiannus. Dylid sicrhau eu bod yn cael cyfleoedd digonol i drafod a deall y camau sy'n angenrheidiol ar gyfer gwneud gwaith ymchwil llwyddiannus.</p> <p>e.e.: Er mai asesu gwaith dysgwyr 'ar bwnc o ddiddordeb personol' yw'r gofyn yn y fanyleb mae'n bwysig bod athrawon yn trafod y dewis gyda'r dysgwyr yn unigol gan wirio addasrwydd y pwnc a sicrhau yn anad dim arall, bod cysylltiad priodol â'r teitl Cymraeg a fi.</p> <p>*Gweler isod hefyd: Canllawiau i sicrhau bod 'cyfleoedd i ymgorffori elfennau o'r Cwricwlwm i Gymru' fel rhan hanfodol o'r dasg, Tasg lefel isel o reolaeth yw hon fel y dasg greadigol ond mae arweiniad priodol ar ddechrau'r broses yn angenrheidiol er mwyn ennill y marciau gorau posibl. Mae'n rhaid cadw mewn cof bod disgwyl rhwng 800 a 1000 o eiriau ar gyfer Tasg 1 a Tasg 2 sef cyfanwaith yr uned. Mewn geiriau eraill, mae'n gofyn bod y dysgwyr yn gwbl gyfforddus gyda'i dewis o'r pwnc er mwyn diwallu'r angen am gynifer o eiriau. Hefyd, mae'n hanfodol ystyried y ffaith y caniateir defnyddio geiriaduron, cyfeirlyfrau, testun llenyddol a gweledol ac mae ymarfer cyson yn y defnydd priodol ohonynt yn ystod y cyfnodau cyswllt gyda'r athro yn hanfodol.</p>

		<p>Wrth fynd ati i werthuso a beirniadu safbwynt a gwybodaeth maent yn ei glywed (e.e.. ar bodlediadau), ei ddarllen (mewn llyfrau cyfair, gwefannauac yn y blaen) a'i weld (ar y cyfryngau) mae'r pwyntiau canlynol yn bwysig i'w hystyried:</p> <p>Mae'n bwysig bod dysgwyr yn dewis y genre neu'r ffurfiau ysgrifennu mwyaf addas ar gyfer cyflwyno'r gwaith yn y dasg. (Gweler 2.1.1. uchod am arweiniad)</p> <p>Yn y BLOG '6 Tips for Teaching Students How to Research', mae perchennog y gwaith, Charles Silberman, yn argymhell y camau canlynol:</p> <p>Gwirio'r ffynonellau. Hynny yw, ydy'r wybodaeth yn dod o ffynonellau dibynadwy sydd ag enw da? Ydy'r wybodaeth yn gyfoes? Oes dyfnder i'r wybodaeth?</p> <p>Gofyn Cwestiynau. Dylid annog y dysgwyr i ofyn y cwestiynau cywir sydd yn ateb gofynion y pwnc maent yn ei ymchwilio. Hefyd, mae'n syniad da iddynt wybod y cwestiynau maent angen ateb iddynt cyn cychwyn ar yr ymchwil.</p> <p>Amynedd wrth ymchwilio. Mae hyn yn bennaf er mwyn dod o hyd i'r ffynonellau mwyaf dibynadwy a chyfoes.</p> <p>Parchu perchnogaeth. Mae'n bwysig bod dysgwyr yn ymwybodol o lën-ladrad a'i oblygiadau.</p> <p>Gofal wrth ddefnyddio rhwydweithiau cymdeithasol. Ydy'r wybodaeth a geir arnynt yn ddilys? Ydy gofyn i ffrindiau am atebion yn syniad da neu beidio?</p>
--	--	--

		<p>Ffactorau eraill. Mae'n rhaid pwysleisio i'r dysgwyr nad ydy gwaith ymchwil yn dibynnu ar sgiliau'n unig. Mae'r awyrgylch y gwneir yr ymchwilio ynddo'n bwysig hefyd. Mae gwrthdyniadau i'w cael ar ebost, negeseuon testun a'r cyfryngau cymdeithasol sy'n gallu tynnu eu sylw gan effeithio safon y gwaith hymchwil. Dylid eu hannog i beidio â chrwydro oddi ar y dasg dan sylw.</p> <p>Gwerthuso a beirniadu safbwyntiau. Mae'r sgil o ddadansoddi, gwerthuso a beirniadu'r safbwyntiau sy'n deillio o'r ymchwil annibynnol yn greiddiol i lwyddiant y dasg orffenedig. Dylid pwysleisio'r angen i ymchwilio i ystod eang o ffynonellau i (a) ychwanegu at wybodaeth flaenorol o'r pwnc a (b) datblygu dealltwriaeth pellach o faterion anghyfarwydd y pwnc. Mae posibilrwydd y gall ffynonellau gyflwyno safbwyntiau cyferbyniol ac felly dylai dysgwyr allu cyfosod a dadansoddi, herio neu feirniadu cynnwys ambell i ffynhonnell er mwyn sicrhau dealltwriaeth gytbwys o'r pwnc. Mae hyn yn gymorth i ddatblygu sgiliau meddwl gan sicrhau bod dysgwyr yn deall yr angen i archwilio cwestiynau pwysig, perthnasol a diddorol er mwyn cyfleu ffeithiau, syniadau a barn at wahanol ddibenion yn eu ymateb beirniadol i ymchwil a dadansoddi ac hefyd eu ymateb creadigol a dychmygus.</p> <p>*Gweler Profiad dysgu isod</p>
--	--	---

Profiadau Dysgu

Dylid annog dysgwyr i ystyried y profiadau a'r sgiliau dysgu canlynol i ddatblygu eu dealltwriaeth, gwerthfawrogiad a'u hymwybyddiaeth o gynnwys y pwnc ymhellach. Mae'r wybodaeth yn y tabl isod yn darparu cyfleoedd i athrawon integreiddio'r profiadau dysgu yn rhan o'u proses o gyflwyno'r pwnc.

Profiad Dysgu	Ymhelaethiad o'r Profiad Dysgu
archwilio gwerth y Gymraeg, ei llenyddiaeth a'i diwylliant, a'i defnydd mewn cymdeithas, yng nghydestun Cymru a thu hwnt	<p>Ffocws: Eisteddfod Rhyngwladol Llangollen.</p> <p>Profiad Dysgu: Cyfle i ymarfer y sgil o ymchwilio a dadansoddi a'r sgiliau sy'n paratoi dysgwyr ar gyfer darllen ac ysgrifennu annibynnol ar gyfer Tasg 1.</p> <p>Yr Ymchwil: (Darllen) Beth yw gwerth y Gymraeg, ei llenyddiaeth a'i diwylliant a defnydd yr Eisteddfod ohoni, yn y gymuned, yn genedlaethol ac ar lefel rhyngwladol?</p> <p>e.e.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • codi ymwybyddiaeth a chodi proffil y Gymraeg ymysg gwledydd y byd • y defnydd o'r Gymraeg ar lafar ac yn ysgrifenedig yn y pafiliwn, ar y Maes ac yn y gymuned • gweithgareddau sydd yn rhoi sylw i'r hyn sydd yn bwysig i'r Eisteddfod <p>e.e.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pwyllgor yr Eisteddfod yn comisiynu'r gerdd <i>Harmoni a Heddwch</i> • cyhoeddi <i>Neges Heddwch ac Ewyllys Da</i> o lwyfan y Pafiliwn mewn nifer o ieithoedd • Gorymdaith y Cenhedloedd: drwy strydoedd y dref i ddathlu'r cymunedau lleol, yr iaith Gymraeg yn ogystal â ieithoedd a thraddodiadau byd-eang • cystadlaethau cerddoriaeth, dawns a gân sydd yn rhoi ffocws ar lenyddiaeth a diwylliant Cymraeg ochr yn ochr â llenyddiaeth a diwylliant gwledydd y byd • Cystadleuaeth Côr y Byd sy'n cael ei ddarlledu'n fyw o'r pafiliwn ar S4C <p>Gwrando/gwyllo ar YouTube lle ceir deunydd sydd yn trafod materion pwysig fel <i>Beth yw amrywiaeth? a Byd o Heddwch</i>.</p> <p>Trafod: (mewn pâr/grŵp) er mwyn deall y negeseuon a'r pwyntiau, manylion penodol a safbwyntiau mewn gwahanol ffurfiau.</p> <p>Ysgrifennu (annibynnol) yn rhoi ymateb y dysgwr i'r darllen, y gwrando a'r trafod.</p>

<p>archwilio natur amrywiol dinasyddiaeth Gymreig a'i diwylliannau, gan gynnwys safbwyntiau Du, Asiaidd ac ethnig lleiafrifol</p>	<p>Adnodd Darllen: Cyhoeddiad Gwasg y Lolfa 20 o Bobl Liwgar Cymru gan Natalie Jones a'r lluniau gan Telor Gwyn.</p> <p>Mae Natalie yn fam o dras Jamaicaidd ac yn ei chyflwyniad i'r llyfr mae hi'n tynnu sylw at y ffaith '<i>nad oes llawer o athrawon Du ac Asiaidd yn ysgolion Cymru ac felly does gan blant lleiafrifol ddim digon o fodlau rôl i'w cefnogi a'u hysbrydoli</i>'.</p> <p>Bwriad y llyfr hwn yw dangos pa mor anhygoel o dalentog ydy pobl Ddu ac Asiaidd ac mae'r awdur eisiau annog POB plentyn i fod yn falch o'i hunaniaeth.</p> <p>Mae'r llyfr hefyd yn fodd i dynnu sylw pob dysgwr at <i>natur amrywiol ein dinasyddiaeth Gymreig a'i diwylliannau gan gynnwys safbwyntiau Du, Asiaidd a ethnig lleiafrifol</i>.</p> <p>Mae pob un o'r 20 cymeriad yn y llyfr yn siarad Cymraeg (yn ogystal a'u mamiaith a Saesneg). Ymysg yr 20 person mae cerddorion, actorion, pobl fusnes, chwaraewr rygbi/pêl-droed, ffarmwr, meddyg ac yn y blaen</p> <p>Profiad dysgu: Defnyddio'r adnodd fel man cychwyn i ddarllen a thrafod <i>natur amrywiol dinasyddiaeth Gymreig a'i diwylliannau, gan gynnwys safbwyntiau Du, Asiaidd ac ethnig lleiafrifol</i>.</p> <p>Darllen safbwyntiau pob un o'r cymeriad. e.e.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. gwneud Cymru'n le teg a hapus i blant ac athrawon, beth bynnag yw lliw eu croen 2. cael gwared o hiliaeth yng Nghymru a sicrhau cydraddoldeb 3. pwysigrwydd siarad am ein teimladau ac am yr hyn sy'n gwneud pobl yn wahanol 4. defnyddio sgiliau i wella bywydau pobl ifanc 5. annog pawb i garu eu hiaith a'u hunaniaeth ac yn y blaen. <p>Trafod (mewn pâr/grŵp) er mwyn deall y negeseuon a'r pwyntiau, manylion penodol a safbwyntiau mewn amrywiaeth o destunau gwahanol o wahanol ffurfiau gan leisio barn a chynnig rhesymau'n estynedig.</p> <p>Ysgrifennu (annibynnol) sy'n defnyddio iaith a gramadeg sy'n cynnwys amrywiaeth o batrymau iaith ac amserau gwahanol y ferf mewn ymateb i'r darllen, y gwrando a'r trafod sy'n deillio o'r llyfr.</p>
---	---

<p>ymgysylltu â sefydliadau lleol/cenedlaethol sy'n hyrwyddo/defnyddio'r Gymraeg</p>	<p>Ffocws: <i>Yr Eden Project, ger St Austell, Cernyw.sef y sefydliad cenedlaethol sy'n hyrwyddo'r Gymraeg yn ystod y gweithgareddau sy'n cael eu trefnu yn ystod mis Mehefin bob blwyddyn sef Mis y Gymuned.</i></p> <p>Profiad Dysgu: Cyfle i ymarfer y sgil o ymchwilio a dadansoddi (a'r sgiliau sy'n paratoi dysgwyr ar gyfer darllen ac ysgrifennu annibynnol ar gyfer Tasg 1.)</p> <p>Yr Ymchwil: <i>Sut mae gweithgareddau Mis y Gymuned yn hyrwyddo'r Gymraeg?</i> e.e.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae gwefan y sefydliad yn Gymraeg ac yn Saesneg • Mae'r sefydliad yn cynnwys is-deitlau Cymraeg ar YouTube etc <p>Darllen am: -gweithgareddau Mis y Gymuned ar y wefan: Month of Community - Eden Project Communities. e.e.: <i>Y Cinio Mawr, Gwarchod y Gymdogaeth a Yr Wythnos Fawr Werdd – elfennau o'r Cwricwlwm i Gymru y dylid eu ymgorffori'n y dysgu.</i> Dylid dewis yr opsiwn Cymraeg (gan ddefnyddio'r wefan Saesneg i ddysgu geirfa anghyfarwydd).</p> <p>Trafod: (mewn pâr/grŵp) I y negeseuon a'r pwyntiau, manylion penodol a safbwyntiau gan leisio barn a chynnig rhesymau'n estynedig ynglyn â <i>gweithgareddau Mis y Gymuned</i>. e.e.. <i>Yr Wythnos Fawr Werdd</i>. Y neges bwysig wrth sôn am <i>Yr Wythnos Fawr Werdd</i> ydy cynaliadwyedd.</p> <p>Ysgrifennu: (annibynnol) sy'n defnyddio iaith a gramadeg sy'n cynnwys amrywiaeth o batrymau iaith ac amserau gwahanol y ferf mewn ymateb i'r darllen, y gwrando a'r trafod. e.e.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Defnyddio'r syniadau yn y fideo YouTube a'r eirfa i ysgrifennu ebost at ffrind yn tynnu sylw at Y Cinio Mawr sydd wedi ei drefnu'n y gymuned, yn gofyn am help a syniadau gyda'r trefnu 2. Gwarchod y Gymuned: Mae nifer o syniadau ynglŷn â sut y gellir gwneud hyn. Dewis y syniad sy'n apelio (e.e. trefnu codi sbwriel yn y gymuned) ac ysgrifennu ddyddiadur/ blog yn dweud <ul style="list-style-type: none"> • sut roedd y digwyddiad wedi ei drefnu • beth ddigwyddodd ar y diwrnod • pwy oedd yn helpu • beth oedd tasg pawb • sut roedden nhw'n teimlo wedi'r digwyddiad • beth ddigwyddodd wedi'r diwrnod. • beth oedd ymateb y gymuned. • byddai syniad gwneud hyn eto • pam mae gwneud rhywbeth fel hyn yn bwysig. * Bydd cyfle i gyfeirio at Yr Eden Project eto mewn cysylltiad â <i>Cyfleoedd i ymgorffori elfennau o'r Cwricwlwm i Gymru</i> isod.
--	---

<p>archwilio amrywiaeth o ddeunyddiau darllen ffeithiol a/neu lenyddol a ffurfiau amrywiol</p>	<p>Mae'n hanfodol bod dysgwyr yn ymwybodol o'r amrywiaeth o lyfrau a deunyddiau darllen eraill (boed hynny'n ddeunydd ffeithiol a / neu lenyddol) a ffurfiau amrywiol.</p> <p>Dylid sicrhau bod digon o gyfleoedd i ddysgwyr archwilio y llyfrau sydd ar gael yn llyfrgell yr ysgol/coleg neu yn yr adran Gymraeg. Hefyd, er mwyn ymestyn eu gwybodaeth o'r hyn sydd ar gael byddai'n syniad trefnu ymweliad â'r llyfrgell yn y gymuned/tref agosaf (Gorau oll os oes cyfle yma i gael cymorth gan siaradwr Cymraeg).</p> <p>Dylid tynnu eu sylw at lyfrau, cyhoeddiadau a deunyddiau eraill sydd wedi'u hysgrifennu'n benodol ar gyfer dysgwyr y Gymraeg fel ail iaith. Er mwyn ennyn eu hyder yn y sgil o ddarllen yn Gymraeg mae cylchgrawn IAW (Yr Urdd) yn ddewis delfrydol. Mae'r cylchgrawn ar gael yn ddigidol a felly yn cynnig deunydd darllen sydd yn integreiddio'r holl sgiliau iaith.</p> <p>Yn ogystal mae'r cylchgrawn yn cynnwys nifer fawr o elfennau'r Cwricwlwm i Gymru. (*Gweler: <i>Cyfleoedd i Ymgorffori Elfennau o'r Cwricwlwm i Gymru</i> isod).</p> <p>Mae'r gyfres AMDANI yn enghraifft o ddeunydd ffeithiol a llenyddol sydd yn cynnwys llyfrau ar 4 lefel. Mae mwy o fanylion am y gyfres (ac am ddeunyddiau darllen eraill) ar gael gan Cyngor Llyfrau Cymru:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ebost: post@llyfrau.cymru. • eich siop lyfrau Cymraeg lleol, • Gwasg Gomer ymholiadau@gomer.co.uk neu • Gwasg Atebol atebol@atebol.com etc <p>Cyrolau o farddoniaeth i ddysgwyr:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Poeth! Cerddi poeth ac oer a Sbectol Inc</i> www.ylolfaf@ylolfaf.com 2. <i>Sgram</i> www.atebol.com
<p>datblygu hyder llafar Dysgwyr trwy gyfathrebu ag amrywiaeth o unigolion cyfarwydd ac anghyfarwydd o fewn eu cymuned a/neu'r gymuned Gymraeg ehangach</p>	<p>Dangosir y profiad hwn yn Uned 1.</p>

<p>ysgrifennu mewn ffordd estynedig, gan gynnwys drafftio a mireinio gwaith</p>	<p>Ysgrifennu estynedig, drafftio a mireinio'r gwaith.</p> <p>1. Ysgrifennu estynedig: Mae testun ysgrifennu estynedig yn seiliedig ar aseiniad sydd yn cynnwys ymchwil a darllen beirniadol o ffynonellau o wybodaeth a syniadau eang. Hefyd, mae gofyn bod dysgwyr yn datblygu safbwyntiau a dadleuon gan fynegi barn a chefnogi'r farn honno. Bydd disgwyl i'r gwaith adeiladu ar y dysgu sy'n digwydd o fewn TGAU Cymraeg Craidd.</p> <p>2. Drafftio a mireinio gwaith: Gellir tynnu sylw dysgwyr at y pwyntiau canlynol</p> <ul style="list-style-type: none"> • deall y rheolau iaith: treigladau, atalnodi, strwythur brawddegau • prawf ddarllen: <p>O bryd i'w gilydd dylid prawf ddarllen a golygu'r gwaith i wirio nad oes gwallau gramadeg a sillafu, ac yn y blaen.</p> <p>Gall darllen ar goedd fod yn fuddiol.</p> <ul style="list-style-type: none"> • brawddegau sydd wedi'u strwythuro'n dda gan amrywio hyd y brawddegau i greu effaith • dysgu ac ymarfer y defnydd gorau o'r coma, atalnod llawn, elipses, cwestiynau rhethregol ac yn y blaen er mwyn arddangos bod sylw digonol i fanylder yn y gwaith • ehangu geirfa gan sicrhau'r defnydd o'r geiriau mwyaf addas i'r pwnc. <p>Darllen eang: y ffordd mwyaf effeithiol o wella'r sgil o ysgrifennu'n estynedig ac yn annibynnol. Y nod yw hoelio sylw'r darllenydd ac felly y mwyaf yr ymdrech gorau'r gwaith.</p> <p>3. Ymarfer pwynt 1 a 2 uchod: Defnyddio tasg mae'r dysgwyr wedi ei chwblhau e.e.. <i>Eisteddfod Rhyngwladol Llangollen</i> (12.1) neu <i>Yr Eden Project</i> (12.3) i ymarfer y sgil o ddrafftio a mireinio gwaith ysgrifennu. Dylid gwneud hyn yn aml er mwyn i'r broses ddod yn rhan hanfodol o'r gwaith yn y ddwy dasg ysgrifennu yn yr uned hon.</p> <p>*Gweler: 12.4 uchod.</p>
---	---

<p>archwilio natur gyfannol a chyflenwol siarad, gwrando, darllen ac ysgrifennu trwy ddefnyddio iaith mewn cyd-destunau dilys a pherthnasol</p>	<p>Mae profiadau ystyrlon yng nghyd-destun teitl yr uned hon <i>Cymraeg a fi</i> yn golygu bod dysgwyr yn cael y cyfle i ddysgu am eu hunaniaeth ddiwylliannol eu hunain yn ogystal â hunaniaeth ddiwylliannol pobl eraill wrth iddynt ddarllen ystod o ffurfiau a genre.</p> <p>(Man cychwyn posibl fyddai gwneud defnydd o'r cyhoeddiad 20 o Bobl Liwgar Cymru y cyfeirir ato yn 12.2 uchod cyn symud ymlaen at adnoddau eraill i ehangu eu deall a'u safbwyntiau.</p> <p>Mae hyn hefyd yn meithrin balchder dysgwyr yn eu hymdeimlad o hunaniaeth a pherthyn i Gymru yn ogystal â'r byd. Elfen bwysig arall yw gefnogi dysgwyr i feithrin dealltwriaeth o nodweddion y Gymraeg, gan dynnu eu sylw at sgiliau sy'n cynnwys y sgiliau creu. hanfodol ar gyfer yr uned hon.</p> <p>Mae'n bwysig bod dysgwyr yn gallu dehongli yr hyn maent yn ei ddarllen, ei glywed a'i weld. Yn hyn o beth mae integreiddio'r sgiliau iaith (siarad, darllen, gwrando ac ysgrifennu) yn holl bwysig mewn gwersi, nid yn unig i gynnig amrywiaeth o fewn y wers ond hefyd er mwyn dysgu am cydberthynas y sgiliau.</p> <p>e.e.. dangos sut y gall darnau darllen gynnig model iaith ar gyfer ysgrifennu a siarad.</p> <p>Mae cyfathrebu clir yn ysgrifenedig yn sgil bwysig ar gyfer Tasg 1 a 2. Mae'n gofyn am allu defnyddio ac addasu iaith mewn amrywiaeth o genres a ffurfiau, cyfryngau ac arddulliau, a hynny mewn cywair addas. Bydd y dysgu a phrofiad yn eu cefnogi i ddod yn ymwybodol o sut mae defnyddio iaith wrth iddyn nhw fynegi eu hunain at wahanol ddibenion ac ar gyfer gwahanol gynulleidfaoedd.</p>
<p>gwneud cysylltiadau priodol gyda rhannau eraill o'r cwricwlwm er mwyn datblygu a chryfhau sgiliau dwyieithog ac amlieithog Dysgwyr</p>	<p>Mae'r gallu i wneud cysylltiadau priodol gyda rhannau eraill o'r cwricwlwm yn hanfodol bwysig yn yr uned hon er mwyn</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. defnyddio strategaethau deall iaith: <ol style="list-style-type: none"> i. geiriau Cymraeg sy'n debyg i'r Saesneg ii. gwybodaeth o bynciau eraill er mwyn deall cyd-destun iii. gwybodaeth o ieithoedd rhyngwladol i ddeall geiriau yn y Gymraeg. 2. cydweithio ag adrannau ieithoedd o fewn y lleoliad/ysgol er mwyn cytuno ar yr addysgeg sy'n gyson ar draws yr holl ieithoedd e.e. methodoleg a strategaethau deall iaith, trafod gwahanol ffurfiau/genre o ysgrifennu, dod i ddeall y sgil o ymchwilio. 3. helpu dysgwyr i ymchwilio a dadansoddi neu baratoi ar gyfer eu hysgrifennu creadigol, Dylid eu hannog i feddwl am unrhyw ddysgu blaenorol a wnaed mewn pynciau eraill e.e. hanes neu ddaearyddiaeth. 4. annog dysgwyr i gysylltu'r tasgau'n yr uned hon i dasgau maent wedi'u cwblhau mewn pynciau eraill. Mae gwneud cysylltiadau rhwng gwahanol bynciau yn gymorth i'r dysgwyr ddatblygu sgiliau meddwl beirniadol a dadansoddol. <p>e.e.: cynaladwyedd yn y gymuned/ yng Nghymru mewn gwersi sy'n ystyried yr amgylchedd trwy gyfrwng Saesneg.</p>

<p>datblygu sgiliau trawsgwricwlaidd a sgiliau cyfannol</p>	<p>Mae llythrennedd ynghyd â rhifedd a chymhwysedd digidol yn un o sgiliau trawsgwricwlaidd y Cwricwlwm i Gymru. Mae integreiddio'r sgiliau iaith (gwrando, darllen, siarad ac ysgrifennu) trwy lenyddiaeth yn ehangu gorwelion dysgwyr ac yn eu helpu i ddysgu mwy am iaith a chyfathrebu.</p> <p>Dylid annog dysgwyr i brofi ac ymateb i amrywiaeth o lenyddiaeth sy'n tynnu sylw at ddiwylliant, pobl a hanes Cymru gan danio eu dychmyg a'u creadigrwydd.</p> <p>Nod y profiadau llenyddol hyn yw meithrin eu sgiliau creadigol eu hunain wrth iddynt baratoi at y dasg ymchwil a dadansoddi a'r dasg creadigol a dychmygus yn yr uned hon.</p> <p>*Gweler 12.4 uchod</p> <p>Sgiliau cyfannol y Cwricwlwm i Gymru.</p> <p>Mae'n 4 sgil cyfannol yn greiddiol i ofynion y ddwy dasg yn yr uned hon.</p> <p>1. Creadigrwydd ac arloesedd</p> <p>Mae Tasg 2 yn uned sy'n gofyn am ymateb creadigol a dychmygus i ddarllen, gwrando a gwyllo. Er mwyn bod yn greadigol mae gofyn am abrofi gyda iaith er mwyn rhoi hyder i ddysgwyr fod yn fentrus, i fynegi barn yn estynedig ac i gynhyrchu syniadau sydd yn arloesol er mwyn iddynt fedru creu gwaith ar bwnc o ddiddordeb personol Gan mai <i>dwyr dasg lefel isel o reolaeth</i> a geir yma mae gofyn am arweiniad ac ymarfer cyson yn ystod yr amser cyswllt gyda'r athrawon. e.e.. darllen lenyddiaeth mewn amrywiaeth o ffurfiau/genre a thrafod hanfodion y genre cyn mynd ati i ymarfer y sgil o ysgrifennu eu hunain.</p> <p>e.e.: Ysgrifennu Portread</p> <p>Beth sy mewn portread?</p> <ul style="list-style-type: none"> - disgrifiad o ymddangosiad person - pa fath o berson ydy/oedd e/hi (h.y. personoliaeth a chymeriad) - cyflwyno'r person <p>oed man geni teulu gwaith Beth arall? hoffi /ddim yn hoffi enwog / arbennig – Pam? Anghenion ieithyddol:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rhannau'r corff - ansoddeiriau i ddisgrifio: <p>corff llygaid gwallt wyneb cymeriad</p> <ul style="list-style-type: none"> - cymharu ansoddeiriau. <p>Y nod yw creu darn o waith sydd yn hoelio sylw a chreu effaith ar y gynulleidfa trwy wneud defnydd o iaith.</p>
---	---

2. Meddwl yn feirniadol a datrys problemau

Unwaith eto mae integreiddio'r sgiliau iaith yn sail i ddatblygu meddwl beirniadol er mwyn cyflwyno gwybodaeth, syniadau a safbwyntiau yn hyderus. Mae gofyn bod dysgwyr yn datblygu'r gallu i sicrhau sylw manwl gywir i flaenoriaethau hanfodol wrth ddadansoddi a gwerthuso gwybodaeth heriol a chymhleth a all gynnig sialensau buddiol iddynt.

3. Effeithiolrwydd personol

Mae'r gallu i feddwl yn feirniadol yn gymorth hefyd i'r dysgwyr fod yn feirniadol o'u datblygiad ieithyddol eu hunain wrth iddynt adeiladu ar y dysgu sydd wedi digwydd o fewn TGAU Cymraeg Craidd.

e.e.:

- defnyddio ystod eang o eirfa heriol ac addas yn hyderus i greu effaith ac i gyfleu ystyr benodol gywir
- arddangos gafael sicr ar ramadeg er mwyn ysgrifennu'n effeithiol
- defnyddio cywair gwbl addas i'r dasg a'r gynulleidfa
- datblygu syniadau'n argyhoeddiadol gyda manylder, gwreiddioldeb a dychmyg.

Dylai cynnig awyrgylch sy'n ieithyddol gyfoethog i gefnogi dysgwyr i:

- meddwl am eu cryfderau eu hunain yn eu defnydd o iaith
- adnabod eu meysydd datblygu drostynt eu hunain.

4. Cynllunio a threfnu

Ar gyfer yr uned hon dyma, yn anad dim arall, yw'r ystyriaeth bwysicaf.

Disgwylir i'r dysgu yn y maes hwn alluogi dysgwyr i ddatblygu'r sgiliau ddethol a defnyddio ffynonellau a gwybodaeth briodol ar gyfer y ddwy dasg. Dylai hyn eu galluogi i drefnu syniadau yn briodol (Tasg 1: Ymchwilio a dadansoddi) a datblygu gweithiau creadigol (Tasg 2: Creadigol a dychmygus)

Yn hyn o beth gall dysgwyr fyfyrir ar eu gwaith a chynllunio a gweithredu gwelliannau pellach.

Gweler 12.6 uchod:

Drafftio a Mireinio Gwaith.

Cyfleoedd i ymgorffori elfennau o'r Cwricwlwm i Gymru

Llinynnau Cwricwlwm i Gymru		
Themâu sy'n trawstorri		
Cyd-destunau Lleol, Cenedlaethol a Rhyngwladol	<p>Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Cyd-destunau Lleol, Cenedlaethol a Rhyngwladol yn y Dyfarniad Lefel 2 mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol. Dyma gyfleoedd sy'n bwysig i Ddysgwyr oherwydd bod angen iddynt ddeall eu lle yn y gymdeithas ddwyieithog. Mae dysgu'r Gymraeg yn cynnig cyfleoedd newydd, heriol iddynt fydd yn fuddiol yn eu bywydau personol, eu bywydau academiaidd ond hefyd yn y dyfodol o ran y lle gwaith. Bydd modd i'r dysgwyr ddysgu am eu cynefin a'u gwlad gan gynnwys traddodiadau, diwylliannau, hanesion a lle'r Gymraeg a Chymru yn ein byd heddiw.</p> <p>Isod mae rhai enghreifftiau o sut y gellid ymgorffori Cyd-destunau Lleol, Cenedlaethol a Rhyngwladol yn yr addysgu a dysgu:</p>	
	<p>Cyfeirnod y Fanyleb</p> <p>Archwilio gwerth y Gymraeg, ei llenyddiaeth a'i diwylliant, a'i defnydd mewn cymdeithas, yng nghyd-destun Cymru a thu hwnt</p>	<p>Enghraifft</p> <p>Mae'r uned yn asesu dysgwyr ar bwnc o ddiddordeb personol sy'n gysylltiedig â'r teitl <i>Cymraeg a fi</i>.</p> <p>Y disgwyliadau:</p> <ul style="list-style-type: none">- Dylent fedru ymateb i amrywiaeth helaeth o destunau cyfoes gan gynnwys deunyddiau sydd yn adlewyrchu'r amrywiaeth sydd yn bodoli yn eu cymdeithas a'r byd ehangach.- Dylai'r ffynonellau a'r ymchwil iddynt rhoi cyfle llawn i ystyried cyd-destunau lleol, cenedlaethol a rhyngwladol. <p>Y canlyniad:</p> <ul style="list-style-type: none">- Wrth iddynt ddod i ddeall yn well diwylliannau a thraddodiadau Cymru byddant yn fwy hyderus wrth iddynt eu cymharu â diwylliannau a thraddodiadau ar lefel rhyngwladol. <p>Ffynonellau:</p> <p>1. Cyhoeddiad Gwasg y Lolfa 20 o Bobl Liwgar Cymru. www.ylolfa@ylolfa.com</p>

Mae'r llyfr yn cyflwyno 20 o bobl Ddu ac Asiaidd o Gymru sydd wedi dysgu siarad Cymraeg ac yn gwneud defnydd o'r iaith yn eu bywydau pob dydd.

Mae'r llyfr yn:

- pwysleisio pwysigrwydd iaith, diwylliant a thraddodiad i'r bobol hyn
- annog pawb i fod yn falch o'u hunaniaeth tra'n parchu'r amrywiaeth sy'n bodoli yn ein cymunedau.
- tanlinellu'r pwysigrwydd o ofalu am ein gilydd, bod yn garedig a dangos empathi.

2. Cyhoeddiad Gwasg Carreg Gwalch *laith heb Ffiniau* www.carreg-gwalch.cymru

Mae'r gyfrol hon yn dilyn hanes deuddeg o deuluoedd sydd wedi gadael Cymru ac wedi symud i bedwar ban byd. Er hyn mae pob un o'r teuluoedd hyn wedi llwyddo i gadw'r iaith Gymraeg yn fyw yn eu cartrefi.

Llyfr ar ffurf cyfweiliad (cwestiwn ac ateb) yw hwn ac mae modd i athrawon a dysgwyr ddewis a dethol yr adrannau sy'n apelio atynt o ran cynnwys ac sydd yn addas iddynt o ran lefel ieithyddol.

Mae'r broliant ar gefn y llyfr yn cynnwys nifer o gwestiynau sydd yn addas i ddysgwyr sydd yn astudio'r uned hon wrth iddynt fynd ati i ysgrifennu ar y pwnc *Cymraeg a fi*

e.e.:

Beth fyddai pobl **heb** iaith?

Beth ydy hanfod iaith?

Pam mae cymaint o emosiwn a hunaniaeth ynghlwm â iaith?

Mae hiraeth mewn iaith. Sut mae dadansoddi hynny?

3. Mae'r gantores a'r cyfansoddwr Bronwen Lewis yn honni:

"Heb y Gymraeg fyddwn i ddim yn sefyll ma's"

Gall dysgwyr ymchwilio i hanes Bronwen Lewis a'i chysylltiad â'r iaith Gymraeg a sut mae hyn wedi ei helpu i sefyll allan yn y byd cerddorol.

Dylent ymchwilio amrywiaeth o ffynonellau gan gynnwys:

	<ul style="list-style-type: none"> - y wê - YouTube - cylchgrawn IAW Cyhoeddiad Urdd Gobaith Cymru mis Hydref 2024 www.urdd.cymru/iaw (tud.4-5) <p>*Mae'r cylchgrawn yn ymddangos yn ddeufisol ac yn cynnwys nifer fawr o elfennau y Cwricwlwm i Gymru. e.e.. <i>Y Cymry aeth i Kenya</i> a <i>Yr iaith Gymraeg yn fy ardal i.</i> (y mis yma mae'r ffocws ar Pen-y-bont ar Ogwr)</p> <p>4. Mae'r Urdd yn gyfrifol hefyd am baratoi a threfnu i anfon Neges Heddwch ac Ewyllys Da oddi wrth blant Cymru i blant y byd. Pob blwyddyn mae'r neges yn seiliedig ar thema gyfoes. e.e.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yr Argyfwng Hinsawdd • Hawliau Merched • Trais pobl yn erbyn ei gilydd. • Heddwch (2024). <p>Yn rhifyn IAW Ebrill 2024 mae gweithlen sydd yn cynnwys gweithgareddau siarad, gwranddo, darllen ac ysgrifennu'n seiliedig ar hanes y neges yn gyffredinol ac ar neges 2024 yn benodol. www.urdd.cymru/iaw</p>
	<p>Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Cynaliadwyedd yn y Dyfarniad Lefel 2 mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol. Dyma gyfleoedd sy'n bwysig i Ddysgwyr oherwydd bod yna gyfrifoldeb gan bob un ohonom i greu byd gwell ac i ddysgu parchu ac amddiffyn ein presennol a gweithio tuag at greu dyfodol gwell.</p> <p>Isod mae rhai enghreifftiau o sut y gellid ymgorffori Cynaliadwyedd yn yr addysgu a dysgu:</p>

Cynaliadwyedd	<p>Cyfeirnod y Fanyleb</p> <p>Trwy gydol y uned</p>	<p>Enghraifft</p> <p>Ffocws 1: Yr Eden Project, ger St Austell, Cernyw (Gweler 12.3 uchod – Yr Wythnos Fawr Werdd) Pwysig:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae gwefan yr Eden Project yn Saesneg ac yn Gymraeg. • Dylid dewis yr opsiwn Cymraeg (gan ddefnyddio'r wefan Saesneg i ddysgu geirfa anghyfarwydd.) • Mae'r sefydliad yn cynnwys is-deitlau Cymraeg ar fideos YouTube • Mae cylchgrawn IAW (Yr Urdd) Mehefin 2024 yn cynnwys gweithlen 4 tudalen gyda ffocws ar Yr Eden Project sydd yn cynnwys gweithgareddau Siarad, Gwyllo/Gwranddo, Darllen ac Ysgrifennu. <p>www.urdd.cymru/iaw</p> <p>Ffocws 2: Mae pobl ifanc yn eu harddegau yn ymwybodol iawn o bwysigrwydd cynaliadwyedd ac maen nhw'n awyddus i warchod ein planed. Un enghraifft o hyn ydy'r arferiad ymysg pobl ifanc i siopa mewn siopau ail law a siopau Vintage a gwneud defnydd o'r app Vinted. Felly:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dylid eu harwain mewn trafodaeth yn y cyfnodau hynny lle mae cyfle i gydweithio o dan arweiniad athro. • dylent allu mynegi barn a chefnogi'r farn honno'n ymestynol ac yn hyderus. • gallent greu holiadur i ddarganfod barn eu cyfoedion a rhannu canlyniadau'r holiadur. • dylent ddefnyddio'r canlyniadau ar y cyd gyda ymchwil ar y wê, mewn llyfrau cyfair ac yn y blaen ar gyfer eu tasg ymchwil a dadansoddi. • gall dysgwyr ymchwilio i'r 3 math gwahanol o gynaliadwyedd sef economaidd, amgylcheddol a chymdeithasol gan drafod y pwysicaf iddyn nhw yn eu cymdeithas a'r pwysicaf i'r byd / y blaned. <p>Gall hyn danio dychymyg dysgwr i ddewis y pwnc ar gyfer Tasg Ymchwilio a Dadansoddi.</p>
---------------	--	---

<div>Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb</div> <div>&</div> <div>Addysg Hawliau Dynol ac Amrywiaeth</div>	<p>Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb ac Addysg Hawliau Dynol ac Amrywiaeth yn y Dyfarniad Lefel 2 mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol. Dyma gyfleoedd sy'n bwysig i Ddysgwyr oherwydd nid oes modd gor-bwysleisio'r angen am barch a thegwch o fewn ein byd. Mae parchu a deall a derbyn safbwyntiau eraill gan adnabod ymddygiadau iach a niweidiol yn holl bwysig. Yr angen am empathi a chydweithrediad sydd wrth wraidd y dysgu yn sicr er mwyn dathlu rhyddid yr unigolyn tra'n cadw lles a diogelwch pawb. Dyma gyfleoedd sy'n bwysig i Ddysgwyr oherwydd yr angen am barch a chydweithrediad. Bydd hyn yn helpu dysgwyr i gydnabod pwysigrwydd hawliau wrth sicrhau tegwch i bawb.</p> <p>Isod mae rhai enghreifftiau o sut y gellid ymgorffori Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb yn yr addysgu a dysgu:</p>	
	<p>Cyfeirnod y Fanyleb</p> <p>Trwy gydol y uned</p>	<p>Enghraifft</p> <p>Rhesymeg: Mae 4 diben y Cwricwlwm i Gymru yn cyfeirio at ddinasyddion egwyddorol sy'n parchu anghenion a hawliau pobl eraill fel aelodau o gymdeithas amrywiol. Yn hyn o beth mae meithrin a datblygu parch ac empathi dysgwyr tuag at hunaniaeth pobl eraill, tra'n dathlu a pharchu tebygrwydd a gwahaniaethau yn hynod bwysig yn nhermau cydberthynas a rhywioldeb.</p> <p>Mae'r hyblygrwydd a'r dewis sydd yn y fanyleb ar gyfer yr uned hon yn golygu bod y dysgwyr yn cael y rhyddid i ddewis cynnwys y ddwy dasg gyda lefel isel o reolaeth arnynt. Mae'r testun, <i>Cymraeg a fi</i>, hefyd yn eang ei apêl ac yn rhoi cyfle i'r dysgwyr ddewis pwnc sydd o ddiddordeb personol iddynt.</p> <p>Fodd bynnag, mae'n gyfrifoldeb ar athrawon i sicrhau bod cyfleoedd i'r dysgwyr drafod cydberthynas a rhywioldeb ac ar yr un pryd cynnig arweiniad er mwyn sicrhau bod parch ac empathi yn elfennau pwysig o'r trafod.</p>

	<p>Yn ychwanegol at yr ysgogiad y cyfeirir ato yn 12.2 uchod sef: Cyhoeddiad Gwasg y Lolfa: 20 o <i>Bobl Liwgar Cymru</i> mae IAW (Yr Urdd, rhifyn Rhagfyr 2023 www.urdd.cymru/iaw) yn cynnwys gwybodaeth am y gwrsyll newydd sbon sydd gan y mudiad: Pentre Ifan yn Sir Benfro.</p> <p>Gwersyll Amgylcheddol a Lles cyntaf yr Urdd. www.urdd.cymru/pentreifan</p> <p>Mae'r wefan yn Gymraeg ac yn Saesneg. *Dylid dewis yr opsiwn Cymraeg (gan ddefnyddio'r wefan Saesneg i ddysgu geirfa anghyfarwydd a strategaeth ar gyfer deall) Mae tri thema eang yr uned ar gyfer y Dyfarniad yn hybu archwiliad ac ystyriaeth pellach fel rhan o'r dysgu a'r addysgu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cynefin • Hunaniaeth • Diwylliant 			
Gyrfaoedd a phrofiadau cysylltiedig â byd gwaith	<p>Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Gyrfaoedd a phrofiadau cysylltiedig â byd gwaith yn y Dyfarniad Lefel 2 mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol. Dyma gyfleoedd sy'n bwysig i Ddysgwyr oherwydd bydd yn eu galluogi i ddatblygu eu sgiliau a'u dealltwriaeth o bwysigrwydd a photensial dwyieithrwydd yn y gweithle. Bydd modd iddynt ddod yn ymwybodol o'r cyfleoedd amrywiol sydd ar gael iddynt ac i werthfawrogi'r ystod o gyfleoedd lle mae cyfathrebu yn y Gymraeg yn bwysig ac yn fanteisiol. Mae hyn yn holl bwysig wrth ystyried yr angen i ddysgwyr wneud penderfyniadau allweddol o ran gyrfa a'r dyfodol yn ystod amser y cwrs TGAU.</p> <p>Isod mae rhai enghreifftiau o sut y gellid ymgorffori Gyrfaoedd a phrofiadau cysylltiedig â byd gwaith yn yr addysgu a dysgu:</p>			
	<table> <tr> <th data-bbox="660 1177 1070 1241">Cyfeirnod y Fanyleb</th><th data-bbox="1070 1177 2072 1241">Enghraifft</th></tr> <tr> <td data-bbox="660 1241 1070 1394">Trwy gydol y uned</td><td data-bbox="1070 1241 2072 1394"> Gall dysgwyr ychwanegu at y profiadau sydd ar gael yn Uned 1 trwy dderbyn profiadau amrywiol, dilys a pherthnasol sy'n gofyn am sgiliau darllen ac ysgrifennu. e.e.: </td></tr> </table>	Cyfeirnod y Fanyleb	Enghraifft	Trwy gydol y uned
Cyfeirnod y Fanyleb	Enghraifft			
Trwy gydol y uned	Gall dysgwyr ychwanegu at y profiadau sydd ar gael yn Uned 1 trwy dderbyn profiadau amrywiol, dilys a pherthnasol sy'n gofyn am sgiliau darllen ac ysgrifennu. e.e.:			

	<ul style="list-style-type: none"> • darllen negeseuon ebost, negeseuon testun a nodiadau yn dilyn galwadau ffôn • ysgrifennu nodiadau o'r fath uchod ar gyfer cydweithwyr, cwsmeriaid ac yn y blaen <p>Gall dysgwyr drafod y sgiliau ieithyddol a'r sgiliau rhyngberthasol sydd yn angenrheidiol ar gyfer byd gwaith i'w paratoi eu hunain ar gyfer y dyfodol.</p> <p>Gall dysgwyr drefnu i ymweld â sefydliad/lle gwaith yn eu cymuned sydd yn gwneud defnydd o'r Gymraeg er mwyn ymarfer y Gymraeg, cael profiadau gwerthfawr o fyd gwaith a chasglu gwybodaeth er mwyn gwneud eu gwaith ymchwil.</p>
Sgiliau trawsgwricwlaidd – Llythrennedd	
	<p>Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Llythrennedd yn y Dyfarniad Lefel 2 mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol. Dyma gyfleoedd sy'n bwysig i Ddysgwyr oherwydd bydd meithrin sgiliau cyfathrebu effeithiol yn codi hyder dysgwyr ac yn eu helpu i chwarae rhan gyflawn yn y Gymru ddwyieithog.</p> <p>Isod mae rhai enghreifftiau o sut y gellid ymgorffori Llythrennedd yn yr addysgu a dysgu:</p>

	Cyfeirnod y Fanyleb	Ymhelaethiad	Enghraifft
Gwranddo, Darllen, Siarad ac Ysgrifennu	2.1.1	Darllen ac ysgrifennu annibynnol	Mae'r sgil o wrando/gwyllo, darllen ac ysgrifennu (llythrennedd) yn amlwg yn greiddiol i'r Dyfarniad Lefel 2 mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol. Mae cyfeiriadau helaeth ac amrywiol yn 2.1.1, 2.1.2 a 2.1.3 yn ogystal â Profiadau Dysgu sydd yn cyfeirio athrawon at hyn.
	2.1.2	Defnydd o iaith a gramadeg	
	2.1.3	Deall prif negeseuon a phwyntiau, manylion penodol a safbwyntiau mewn amrywiaeth o bynciau mewn gwahanol ffurfiau	

Sgiliau trawsgwricwlaidd – Rhifedd

	<p>Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Rhifedd yn y Dyfarniad Lefel 2 mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol. Dyma gyfleoedd sy'n bwysig i Ddysgwyr oherwydd yr angen i ddefnyddio sgiliau rhifedd yn effeithiol er mwyn llwyddo yn y byd gwaith ond hefyd mewn cymdeithas yn gyffredinol. Bydd meithrin yr hyder i ddefnyddio ac i gymhwyso sgiliau rhifedd wrth ddehongli data ac ymateb iddi yn werthfawr mewn bywyd ac mewn gwaith.</p> <p>Isod mae rhai enghreifftiau o sut y gellid ymgorffori Rhifedd yn yr addysgu a dysgu:</p>		
Datblygu Hyfedredd Mathemategol	Cyfeirnod y Fanyleb	Ymhelaethiad	Enghraifft
	2.1.2	Defnyddio iaith a gramadeg	Ar gyfer Uned 2, dylai dysgwyr gael cyfle i ystyried deunydd ystadegol ar lefel sylfaenol fel rhan o'r asesiad, yr addysgu a'r dysgu. Gellir gweld hyn wrth ymateb i wybodaeth a/neu safbwyntiau eraill wrth ymchwilio i "Cymraeg a fi".
	2.1.3	Deall prif negeseuon a phwyntiau, manylion penodol a safbwyntiau mewn amrywiaeth o destunau o wahanol ffurfiau	

<p>Mae deall y system rifau yn ein helpu ni i gynrychioli a chymharu'r perthnasoedd rhwng rhifau a meintiau</p>	<p>Cyfeirnod y Fanyleb</p> <p>2.1.3</p>	<p>Ymhelaethiad</p> <p>Deall prif negeseuon a phwyntiau, manylion penodol a safbwyntiau mewn amrywiaeth o destunau o wahanol ffurfiau</p>	<p>Enghraifft</p> <p>Dylai dysgwyr gael y cyfle i ystyried deunyddiau ystadegol ar lefel sylfaenol i'w galluogi i ymgorffori defnydd o ystadegau wrth iddynt ymateb i wybodaeth a/neu safbwyntiau ymchwil a dadansoddi yn Tasg 1.</p> <p>e.e.: Gall dysgwyr greu graffiau o fathau gwahanol yn seiliedig ar ganlyniadau holiadur</p> <p>Gallent ddefnyddio ystadegau y daethpwyd o hyd iddynt tra'n ymchwilio ar gyfer eu hymateb i'r pwnc o'u dewis ar y testun Cymraeg a fi</p> <p>Mae stadegau syml yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • helpu dysgwyr i wneud penderfyniadau gwybodus ac yn rhoi hyder iddynt yn yr hyn maent yn ei ymchwilio. <p>(e.e.. dibyniadwyedd yr ymchwil)</p> <ul style="list-style-type: none"> • cymorth i ddysgwyr ddarllen a gwerthuso erthyglau, darnau darllen hir a byr o bob math ac o nifer o ffynonellau gwahanol. • datblygu sgiliau meddwl yn feirniadol, dadansoddi a datrys problemau. • cynnig dull o ddeall sydd ddim yn orddibynol ar ddeall geiriau'n unig.
<p>Mae dysgu bod ystadegau yn cynrychioli data a bod tebygolrwydd yn modelu siawns yn ein helpu ni i wneud casgliadau a phenderfyniadau gwybodus</p>	<p>Cyfeirnod y Fanyleb</p> <p>2.1.3</p>	<p>Ymhelaethiad</p> <p>Deall prif negeseuon a phwyntiau, manylion penodol a safbwyntiau mewn amrywiaeth o destunau o wahanol ffurfiau</p>	<p>Enghraifft</p> <p>Mae defnyddio data ac ystadegau mewn gwaith sydd yn gofyn am ymchwilio a dadansoddi yn gallu ychwanegu at lwyddiant y dasg.</p> <p>Fodd bynnag, mae angen pwylllo cyn mynd yn rhy ddwfn i'r agwedd hon o'r dasg ar gyfer uned 2.</p> <p>Mae'n rhaid cofio bod lefel isel o reolaeth arni ac mae'n rhaid, felly, gochel rhag talu gormod o sylw i'r elfen hon ar draul y sgil o ysgrifennu heb anghofio'r pwysau ychwanegol gall meistroli sgil o'r fath ei osod ar y dysgwyr.</p>

			<p>Mae'n bwysig bod dysgwyr yn deall mai ystyr data yw casgliad o ffeithiau neu rifau sydd angen gosod trefn arnynt a rhoi cyd-destun iddynt er mwyn gwneud penderfyniadau a chynnig safbwyntiau.</p> <p>Efallai bydd rhai dysgwyr yn croesawu'r cyfle i gynnwys ystadegau, data, tebygolrwydd a siawns yn gwaith ond dylai'r dewis fod yn nwylo'r dysgwyr eu hunain.</p> <p>Ar lefel syml mae modd defnyddio ystadegau i gyfiawnhau ymchwil gan gefnogi honiadau a safbwyntiau ac, yn y pendraw, perswadio'r darlennydd.</p> <p>Dylai athrawon yn y cyfnodau addysgu a dysgu sicrhau bod dysgwyr yn ymwybodol o'r opsiwn o wneud hyn gan sicrhau bod y dysgwyr yn cael yr hyfforddiant i wneud hyn mewn ffordd sydd yn ychwanegu at yn hytrach na thynnu oddi wrth eu gwaith yn y pendraw.</p>
--	--	--	---

Sgiliau trawsgwricwlaidd – Cymhwysedd Digidol

	<p>Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Cymhwysedd Digidol yn y Dyfarniad Lefel 2 mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol. Dyma gyfleoedd sy'n bwysig i Ddysgwyr oherwydd pwysigrwydd y byd digidol mewn bywyd ac yn y byd gwaith.</p> <p>Isod mae rhai enghreifftiau o sut y gellid ymgorffori Cymhwysedd Digidol yn yr addysgu a dysgu:</p>		
Dinasyddiaeth	<p>Cyfeirnod y Fanyleb</p> <p>2.1.1</p>	<p>Ymhelaethiad</p> <p>Darllen ac ysgrifennu annibynnol</p>	<p>Enghraifft</p> <p>Bydd effaith technoleg ar y dysgu, yr addysgu a'r asesiad (y paratoi a'r ysgrifennu) yn amlwg iawn yn yr uned hon.</p> <p>Mae technoleg yn chwarae rhan allweddol ym mywydau'r dysgwyr nid yn unig ar lefel personol a chymdeithasol ond hefyd wrth iddynt ymchwilio'r effaith mae technoleg yn ei gael, er enghraifft, ar berthynas unigolion a'i gilydd, ar yr amgylchedd ar lefel lleol, cenedlaethol a'r cyd-destun byd-eang heb anghofio'r peryglon.</p> <p>Yn ogystal â'r defnydd o lyfrau a chylchgronau bydd dysgwyr yn ddibynnol ar dechnoleg ddigidol i archwilio ac ymchwilio ar gyfer y ddwy dasg Cymraeg a fi.</p> <p>Felly, mae'n hanfodol bod dysgwyr yn hyfedr yn eu defnydd o amrywiaeth o dechnolegau i gefnogi a hwyluso'r broses.</p> <p>Bydd hyn yn cynnwys ymchwilio gwybodaeth ac ystadegau, gwneud defnydd o fideo-gynadledda, (e.e..Zoom a Teams) i ddod o hyd i'r wybodaeth sydd yn bwysig iddynt.</p> <p>Mae hyn yn golygu bydd rhaid sicrhau digon o gyfleoedd i ddysgwyr ymarfer y sgiliau angenrheidiol yn ystod y cyfnodau dysgu ac addysgu (ac yn ddelfrydol gweithio'n drawsgwricwlaidd gyda'r adran dechnoleg yn y lleoliad/ysgol.)</p>

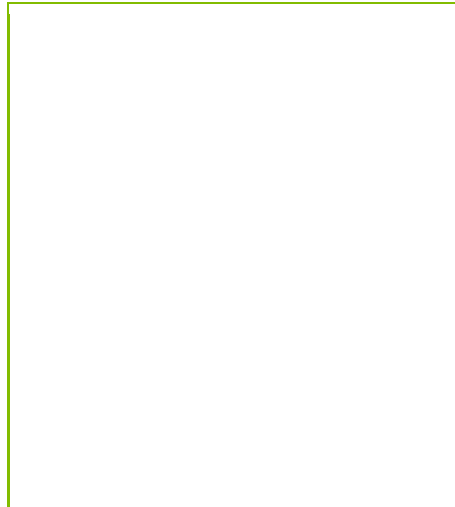
	Cyfeirnod y Fanyleb	Ymhelaethiad	Enghraifft
Cynhyrchu	2.1.1	Darllen ac ysgrifennu annibynnol	<p>Mae'r angen i gynhyrchu'n deillio o'r angen i gynllunio a threfnu ar gyfer cwblhau'r ddwy dasg yn yr uned hon.</p> <p>Dylai dysgwyr ddefnyddio'u gallu a'u sgiliau i wneud hyn yn ddigidol drwy gynhyrchu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • amserlen gyraeddadwy ar gyfer gweithio ar dasgau'r uned • mapiau meddwl • offer adolygu • dulliau o gadw cofnod o'r gwefannau, llyfrau ac yn y blaen a ddefnyddiwyd er mwyn cydnabod ffynonellau • dulliau o gadw cofnod o'r tasgau sydd wedi'u cwblhau a'r tasgau sydd angen sylw • dull o gadw adborth athro neu gyd-ddisgyblion yn ddiogel er mwyn hwyluso'r broses o fyfrio ar a dysgu o'r prosesau hyn gan osod targedau er gwella'r gwaith. • Gweler: Effeithiolrwydd Personol (isod) <p>Bydd hefyd gyfleoedd i greu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • graffiau • holiaduron <p>ac yn y blaen, i'w cynnwys fel rhan hanfodol o'r dasg ymchwilio.</p>

Data a meddwl cyfrifiannol	Cyfeirnod y Fanyleb 2.1.1	Ymhelaethiad Darllen ac ysgrifennu annibynnol	Enghraifft <p>Dylid sicrhau bod dysgwyr yn gwybod, mewn termau syml) beth yn union yw meddwl cyfrifiannol. Mae meddwl cyfrifiannol yn gyfuniad o sgiliau sydd yn sylfaen i'r broses o wneud penderfyniadau a datrys problemau. Mae gofyn am archwilio a dadansoddi gwybodaeth yn drwyadl er mwyn ei ddeall yn llawn.</p> <p>Cam 1: edrych ar ddarn o wybodaeth mewn rhannau bach, hylaw</p> <p>Cam 2: ffocysu yn unig ar y wybodaeth mwyafr pwysig yn y llyfr/erthygl ac yn y blaen, gan anwybyddu manylion amherthnasol</p> <p>Cam 3: darllen trwy'r wybodaeth/yr iaith i ddod o hyd i safbwyntiau tebyg / cyferbyniol</p> <p>Cam 4: cyfod y tri cham uchod er mwyn darganfod atebion cam-wrth-gam i sicrhau'r deilliannau gorau ar gyfer y dasg.</p> <p>Gweler hefyd Cynhyrchu a Cymhwysedd digidol (uchod).</p>
Sgiliau Cyfannol			
Creadigrwydd ac Arloesi	Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Creadigrwydd ac Arloesi yn y Dyfarniad Lefel 2 mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol. Dyma gyfleoedd sy'n bwysig i Ddysgwyr oherwydd dyma gyfle i ddatblygu yr hyder i fod yn fwy chwilfrydig ac ymholgar. Bydd modd i ddysgwyr ystyried, archwilio, trafod a chymharu atebion i broblemau a dechrau datblygu ffordd entrepreneuriaidd o feddwl.		
	Isod mae rhai enghreifftiau o sut y gellid ymgorffori Creadigrwydd ac Arloesi yn yr addysgu a dysgu:		
	Cyfeirnod y Fanyleb Trwy gydol y uned	Enghraifft <p>Yn Uned 2 mae gofyn am feithrin chwilfrydedd yn y dysgwyr wrth iddynt ymchwilio a dadansoddi ar gyfer Tasg 1.</p> <p>Yn ogystal a hyn dylid annog dysgwyr i fod yn greadigol yn arbennig yn y dasg sydd yn gofyn am ysgrifennu creadigol a dychmygus. (Tasg 2)</p>	

		<p>Mae creadigrwydd yn gofyn am syniadau newydd a ffres, sydd yn dibynnu ar ddychymyg yr unigolyn. Mae arloesedd, ar y llaw arall, yn ddibynnol ar syniadau a safbwyntiau sydd yn unigryw i'r unigolyn sydd yn ymwneud â phwnc arbennig o ddiddordeb personol iddynt.</p> <p>Mae'n bwysig bod dysgwyr yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dod i wybod y gwahaniaeth cynnil sydd rhwng y ddau beth • cael y cyfle i ddarllen darn byr sydd yn amlygu hyn – yn Gymraeg (ac yn Saesneg ar ddechrau'r broses os ydy hynny'n briodol) • trafod gyda'i gilydd er mwyn helpu gyda'u deall • ymarfer ysgrifennu yn gyson ac ail drafod
Meddwl yn Feirniadol a Datrys Problemau	<p>Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Meddwl yn Feirniadol a Datrys Problemau yn y Dyfarniad Lefel 2 mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol. Dyma gyfleoedd sy'n bwysig i Ddysgwyr oherwydd y cysylltiadau gyda'r byd gwaith. Bydd yn paratoi'r dysgwyr i ddeall ystyr risg ond hefyd i ddeall gwerth mentro. Yn sicr bydd yn llywio eu barn o ran y byd gwaith ac yn eu cefnogi i ddeall ac ystyried effaith penderfyniadau heddiw ar ddyfodol eraill.</p> <p>Isod mae rhai enghreifftiau o sut y gellid ymgorffori Meddwl yn Feirniadol a Datrys Problemau yn yr addysgu a dysgu:</p>	
	<p>Cyfeirnod y Fanyleb</p> <p>Trwy gydol y uned</p>	<p>Enghraifft</p> <p>Yn yr uned hon mae gofyn i'r dysgwyr ymchwilio amrywiaeth o ffynonellau ac yn dilyn hyn mae'n rhaid iddynt wybod sut i fynd ati i ofyn cwestiynau ystyrlon a gwerthuso'n feirniadol y wybodaeth a'r dystiolaeth. I fod yn llwyddiannus mae'n hanfodol bwysig bod dysgwyr yn wrthrychol yn y broses o wneud penderfyniadau ac adnabod a datblygu dadleuon.</p> <p>Cwestiynu priodol: Mae'n rhaid cwestiynu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dibynadwyedd y ffynonellau • os yw'r wybodaeth yn gyfoes • dyfnder y wybodaeth

		<p>Hefyd, mae'n rhaid tynnu sylw dysgwyr at y posibilrwydd y gall ffynonellau gyflwyno safbwyntiau cyferbyniol ac os felly, mae'n rhaid iddynt wybod sut i gyfosod a dadansoddi, herio neu feirniadu er mwyn sicrhau dealltwriaeth gytbwys o'r pwnc.</p> <p>Mae'r pwyntiau uchod yn rhai y dylid eu hymarfer yn gyson er mwyn datblygu'r sgiliau meddwl beirniadol sydd yn eu tro yn golygu bod dysgwyr yn deall yr angen i archwilio nifer fawr o gwestiynau perthnasol a diddorol. Bydd hyn yn sicrhau eu bod yn datrys unrhyw broblemau a all godi yn ystod y broses o ymchwilio er mwyn iddynt fod yn hyderus eu bod yn cyfleu gwybodaeth, syniadau, safbwyntiau a barn sydd mor ddibynadwy a phosibl.</p>
Cynllunio a Threfnu	<p>Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Cynllunio a Threfnu yn y Dyfarniad Lefel 2 mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol. Dyma gyfleoedd sy'n bwysig i Ddysgwyr oherwydd yr angen i gydweithio a deall gwerth ac ystyr bod yn agored i gyfraniadau eraill er mwyn cyrraedd nod y daith, yn enwedig o safbwynt y byd gwaith.</p> <p>Isod mae rhai enghreifftiau o sut y gellid ymgorffori Cynllunio a Threfnu yn yr addysgu a dysgu:</p>	
	<p>Cyfeirnod y Fanyleb</p> <p>Trwy gydol y uned</p>	<p>Enghraifft</p> <p>Mae cynllunio a threfnu yn sgiliau pwysig, sydd, o'u defnyddio gyda'i gilydd, yn gymorth i ddysgwyr gyrraedd y nod a gorffen y ddwy dasg mewn da bryd.</p> <p>Bydd hyn yn osgoi rhuthro sydd yn gallu effeithio ar safon y gwaith. Mae'n bwysig bod dysgwyr yn ymwybodol o'r broses o gynllunio a threfnu eu gwaith yn yr uned hon oherwydd bod y broses o ymchwilio ar gyfer y ddwy dasg yn waith tymor hir.</p> <p>Dylai dysgwyr ddeall bod cynllunio'n gofyn am wneud rhestr o'r hyn sydd angen ei wneud i gwblhau'r dasg yn llwyddiannus tra mae trefnu'n sgil sydd gysylltiedig â'r dull o weithredu.</p>

		<p>Hynny yw trefnu ar gyfer pob tasg a blaenoriaethu'r tasgau hynny. Os yw'r dysgwyr yn cyflwyno'u gwaith yn ddigidol (ac mae hyn yn cael ei annog os yw'n briodol) mae angen cynllunio a threfnu gofalus ar gyfer hyn, Weithiau, mae'r annisgwyl yn digwydd ac felly mae gofyn bod yn drefnus er mwyn goresgyn problemau'n gynt ac yn lleihau'r straen ar yr unigolyn.</p> <p>*Gweler hefyd: 2.1.3 uchod.</p>
Effeithiolrwydd Personol	<p>Mae llawer o gyfleoedd i gynnwys Effeithiolrwydd Personol yn y Dyfarniad Lefel 2 mewn Cymraeg Craidd Ychwanegol. Dyma gyfleoedd sy'n bwysig i Ddysgwyr oherwydd yr angen am gydweithio mewn bywyd, cyfrannu at dîm, addasu a newid mewn sefyllfaoedd gwahanol. Bydd cyfle i ystyried cryfderau'r hunan a bod yn agored i feithrin sgiliau newydd.</p> <p>Isod mae rhai enghreifftiau o sut y gellid ymgorffori Effeithiolrwydd Personol yn yr addysgu a dysgu:</p>	
	<p>Cyfeirnod y Fanyleb</p> <p>Trwy gydol y uned</p>	<p>Enghraifft</p> <p>Mae Uned 2 yn darparu cyfleoedd i ddysgwyr werthuso ac arfarnu eu dysgu er mwyn adnabod yr agweddau sydd angen eu datblygu yn ystod y cyfnod o gwblhau asesiadau di-arholiad.</p> <p>Nid yw'n ddigonol gwneud hyn ar ddiwedd y cyfnod ond yn hytrach dylid darparu digon o gyfleoedd priodol i ddysgwyr werthuso ac arfarnu eu dysgu ac adnabod cyfleoedd lle gellir gwella'r gwaith trwy gydol y cyfnod dysgu.</p>

Mae'n bwysig bod y dysgwyr yn glir ynglŷn â gofynion y dasg i wybod pa elfennau o'r gwaith sydd angen eu gwirio.

e.e.:

- addasrwydd y gwaith ar gyfer y pwrpas a'r gynulleidfa
- y genre a dewiswyd
Ydy iaith, nodweddion a thechnegau'r genre yn briodol?
- cryfderau a gwendidau
h.y. ystyried rhannau (i) mwyaf apelgar y gwaith (ii) mwyaf problemus ac aneglur y gwaith
- elfennau ieithyddol
e.e.. gramadeg (amser a pherson y ferf), sillafu, atalnodi, geirfa, cystrawen,
- adborth adeiladol gan athro neu gyd-ddisgyblion
- **myfyrio ar a dysgu** o'r broses uchod.